

Documentnummer**Onderwerp****Misbruik en Oneigenlijk gebruik****Datum raadsvergadering****1 februari 2024****Raadscommissie**

Algemene Commissie.

Datum raadscommissie

24 januari 2024

Programma

Algemeen Bestuur

Portefeuillehouder

mr. drs. W. Gradisen

Misbruik en Oneigenlijk gebruik 2024-2027**Inleiding**

Voor u ligt het Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O) beleid van de gemeente Mook en Middelaar. Dit beleid betreft een overkoepelend beleid met daarin opgenomen de algemene uitgangspunten voor M&O, de risico's en ook de maatregelen ter voorkoming en afdoening misbruik en oneigenlijk gebruik. Rechtmatigheid is een van de essentiële pijlers van een goed overheidsbestuur. De gemeente moet publieke gelden rechtmatig verwerven en besteden. Het vertrouwen van de gemeente in een goed gebruik door haar inwoners en instellingen/bedrijven van de diverse gemeentelijke financiële regelingen staat voorop. Vanuit het maatschappelijk perspectief bezien, staat het gemeentelijk optreden dan ook in een proportionele verhouding tot eventuele fouten of een onjuist gebruik. Op grond van artikel 213 Gemeentewet, voert de accountant naast de controle op de getrouwheid van de jaarrekening, een toets uit op de rechtmatigheid van de jaarrekening. Rechtmatigheid houdt in dat wet- en regelgeving wordt nageleefd. Dit betreft niet alleen externe wet- en regelgeving die door bijvoorbeeld de Europese Unie of Rijk is vastgesteld, maar ook kaders en regelgeving die door de Gemeenteraad zijn vastgesteld. Het gaat hierbij zowel om inkomsten als uitgaven van de gemeente. Bij de rechtmatigheidscontrole c.q. verantwoording van de jaarrekening wordt nagegaan of de gemeente over interne procedures beschikt die misbruik en oneigenlijk gebruik van subsidies, uitkeringen of bijdragen, etc. zoveel mogelijk ondervangen of voorkomen. Daarvoor moet de gemeente Mook en Middelaar waarborgen en (preventieve) maatregelen treffen, dit M&O beleid biedt hiervoor de nodige handvatten. Een gemeentelijke nota ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik van alle gemeentelijke regelingen vormt een onmisbaar onderdeel van het toetsingskader.

Voorstel

Het Misbruik en Oneigenlijk gebruik beleid 2024-2027 vast te stellen.

Beoogd effect

Het Misbruik en Oneigenlijk gebruik beleid 2024-2027 is mede bedoeld om op kader stellend niveau richting te geven aan procedures en processen ten aanzien van de bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen. Dit komt de uniformiteit en eenduidigheid met betrekking tot dit onderwerp ten goede, hetgeen de uitvoering en handhaving van het beleid onder verantwoordelijkheid van het college vergemakkelijkt.

Argumenten

1. Er zijn helaas meerdere voorbeelden van misbruik en oneigenlijk gebruik bij zowel private ondernemingen als ook bij de gemeente in Nederland. Een gemeente kan op diverse gebieden gevoelig zijn voor M&O gebruik. Bijvoorbeeld wanneer de aanspraak op bijvoorbeeld een uitkering, de verplichting om een heffing te betalen of de hoogte van een uitkering of subsidie of heffing afhankelijk is van gegevens die door een belanghebbende zelf worden verstrekt. Of facturen die verstuurd worden zonder tegenprestatie. Of informatie die onterecht vergaard wordt. Als gemeente wil je hier dan ook alles aan doen om dit te voorkomen. Daarom is het van belang dat door middel van maatregelen zoveel mogelijk wordt voorkomen dat misbruik en oneigenlijk gebruik plaatsvindt, respectievelijk dat dit tijdig wordt ontdekt. Deze nota is bedoeld om veelal bestaand beleid te formaliseren, maar ook richting te geven aan de activiteiten ten aanzien van bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik.
2. Tot op heden heeft de gemeente Mook en Middelaar geen overkoepelend beleid op dit vlak. Dit wordt wel noodzakelijk geacht, omdat het instellen van één basisdocument op het gebied van M&O zorgt voor bevordering van de eenheid van de te hanteren rechtmatigheidskaders. De accountant heeft erop gewezen dat de gemeente moet beschikken over een dergelijk M&O beleid. Met ingang van 2023 wordt van het College verwacht dat deze een rechtmatigheidsverklaring gaat opstellen. Om die reden is het initiatief genomen om dit document op te stellen. Dit beleidskader vormt daarmee een paraplu én een kapstok voor de kaders die de gemeente gebruikt om misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan. Dit beleidsstuk bevat naast de doelstellingen, uitgangspunten, beheersmaatregelen, risicogebieden en verantwoording.
3. Naast de verantwoordelijkheid van de gemeente om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen (en hierdoor dus ook beleid voor te hebben), vormt het hebben van misbruik en oneigenlijk gebruik beleid ook een belangrijk onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording die het college van b&w moet gaan afgeven vanaf boekjaar 2023.

Kanttekeningen

1. Uit het beleid blijkt wel dat er zoveel mogelijk wordt gedaan om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen / bestrijden of te detecteren. En dit ook breed ingestoken wordt. Dit is echter geen zekerheid dat het niet of nauwelijks zal voorkomen. Er wordt uiteraard getracht om het risico zo klein mogelijk te maken en indien het toch optreedt snel te kunnen herstellen en de schade zo gering mogelijk te houden.
2. Vaststelling van een beleidsnotitie zorgt er niet voor dat het M&O beleid ook meteen zo wordt uitgevoerd en de risico's zijn verlaagd. Er moet uiteraard ook naar gehandeld worden. Dit wordt geborgd bij de verschillende aspecten, van privacy en gegevensbescherming, tot de interne controle, rechtmatigheidsverantwoording en integriteitsbeleid en het afleggen van de ambtseed of -belofte. Voordeel is dat er binnen verschillende beleidsterreinen reeds uitvoering wordt gegeven aan M&O in de diverse verordeningen, specifieke regelingen en processen over dit onderwerp. Monitoring van het M&O beleid en verdere verbeteringen is essentieel voor de verdere doorontwikkeling. Naar verwachting zal er geen extra capaciteit of extra kosten benodigd zijn voor de uitvoering van het M&O beleid.

Raadsvoorstel

Uitvoering

Na vaststelling van het beleid door de gemeenteraad wordt dit op de gebruikelijke manier gepubliceerd. Daarna wordt uitvoering gegeven aan het beleid.

Bijlage(n)

- Raadsbesluit Misbruik en Oneigenlijk gebruik
- Misbruik en Oneigenlijk gebruik beleid

Mook, 12 december 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris
drs. W. Mariman

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen